

man igjennem en Forsamling, som ikke er sammenkaldt paa lovlig, men paa en exceptionel Maade, skulde faae en Sanction for den Lov, hvorved man har constitueret denne nye Forsamling, som er afvigende fra den gjældende. Jeg har ogsaa tilføjet, at, dersom man skulde troe, at der behøvedes et endnu større Værn derimod, saa kunde det ogsaa udtrykkelig fastsættes i Grundloven, at Valgloven ikke kunde forandres ved en provisorisk Lov. Forøvrigt er det jo ikke Noget, som vedkommer nærværende Sag, thi her er er jo kun Spørgsmaal om Communalloven. Naar Grundlovsudkastet kommer til Forhandling, saa vil der jo blive Leilighed til nærmere at udtale sig derom; men jeg har dog troet med Hensyn til hine temmelig nærgaaende Bemærkninger, at burde gjøre disse Grindringer, der for mig ere aldeles klare. Jeg erklærer, at jeg aldrig har tænkt mig Muligheden af, at man ved en provisorisk Lov kunde forandre Valgsystemet. Hvad nu det Spørgsmaal angaaer, om den ved Grundloven hjemlede almindelige Valgret ogsaa skal være Regel for Communevalgene — jeg bruger Udtrykket almindelig, endsskjønt jeg meget godt veed, at Valgretten ikke i den meest omfattende Betydning er almindelig, men at den dog har visse Grænser, men jeg bruger dette Udtryk, fordi det engang er vedtaget (Nei!), og det er ogsaa forsaavidt besøjet, at Valgretten her i Danmark har en Udstrækning, som den ikke let har paa andre Steder — denne udstrakte Valgret, hvis man hellere vil have det saaledes udtrykt, bestaaer nu engang ved Grundloven, og den vil, selv hvis Grundlovsudkastet bliver vedtaget, fremdeles vedblive at bestaae saalænge, indtil den samlede Lovgivningsmagt maatte finde for godt at gjøre Forandring deri; Spørgsmaalet er blot om, hvorvidt det, som gjælder for Dannelsen af den Forsamling, der repræsenterer hele Folket, ogsaa afgiver Analogie for, hvad der skal gjælde i Communerne. Jeg maa herved for det Første bemærke, at der under de Forhandlinger, som fandt Sted paa den Rigsforsamling, der i 1848 blev sammenkaldt for at prøve Grundlovsudkastet, flere Gange stærkt fremhævedes netop af dem, som vilde forsvare den udstrakte

Valgret i Grundloven, og berolige dem, som frygtede for Følgerne deraf, at det heraf ingenlunde var en Folge, at den samme Valgret ogsaa skulde finde Sted med Hensyn til Communerne. Dette er ogsaa fremdeles fra Først til Sidst anerkjendt under Forhandlingerne om det Lovudkast, som paa den sidste Rigsdag blev vedtaget, at der skal være en Forstjæl. Der var blot Spørgsmaal om Forstjælens Udstrækning. Det blev ogsaa udtalt af den daværende Indenrigsminister, fra hvem dette Udcast, som iøvrigt siden blev betydeligt forandret, havde sin Oprindelse, at Formuebetingelserne maatte have en større Betydning i Communerne end ved de almindelige Valg til den Forsamling, som repræsenterer hele Folket, og som derfor endog brugte det Udtryk, at Communalspørgsmaal egentlig vare Pengespørgsmaal. Den Mand, som var Ordfører i Landstinget, og som havde væsentlig Indflydelse paa den Gang, Sagen fik, fremhævede ogsaa, at det ikke var en nødvendig Folge, at der skulde være en ligesaa udstrakt Valgret i Communerne som i Staten, ja, at det endogsaa kunde have endeel for sig, at jo mere det bevægelige Princip havde Overhaand i den almindelige Folkforsamling, desto rigtigere var det, at der paa andre Punkter kunde være Noget til at holde igjen derimod. Fra dette Synspunkt gif jeg ogsaa ud under min Deeltagelse i Landstingsforhandlingerne paa den forrige Rigsdag. Jeg gif ud fra den Forudsætning, at de almindelige Valg til Rigsdagen var Noget, som engang var givet, men at deres Analogie ei var anvendelig paa Communevalgene. Derfor havde jeg deels den Grund, som bestandig er bleven anført imod den Mening, at man der skulde have den samme Valgret, at, da der i Communens Beslutninger er Tale om Pengeansliggender til communale Diemed, saa vilde det være unaturligt og farligt, at de, som gave saa godt som intet Bidrag til Communens Udgifter, skulde være raadige over de Foranstaltninger, der skulde iværksættes ved samme. Jeg tilføiede endnu, at, fordi de Misligheder, som vare forbundne ved de almindelige Valg kunde, i de større Forsamlinger, hvorved Valgene bestemmes til Rigsdagen, rectificeres ved de flere sammen-